

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE

Domeniul filologie

TEZĂ DE DOCTORAT

Rezumat

Coordonator științific:

LECT. UNIV. DR. HABIL. FLORINEL I. OPRESCU

Candidat:

DRD. EFTENIE ANCA LUMINIȚA

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE

Domeniul filologie

TEZĂ DE DOCTORAT
HIBRIDIZĂRI ALE FANTASTICULUI.
MIRCEA ELIADE ȘI DOINA RUȘTI

Coordonator științific:

LECT. UNIV. DR. HABIL. FLORINEL I. OPRESCU

Candidat:

DRD. EFTENIE ANCA LUMINIȚA

Cuprins

CUPRINSUL LUCRĂRII.....	Error! Bookmark not defined.
1. Cuvinte cheie	6
2. Fundamentalul cercetării	7
3. Scopul și obiectivele lucrării	11
4. Metodologie	12
5. Structură	16
6. Concluzie	27
1. TABLE OF CONTENTS	31
2. Keywords.....	33
3. Research background	34
4. The purpose and objectives of the paper	37
5. Methodology	38
4. Structure	42
6. Conclusion.....	53
7. Bibliografie/Bibliography	55

CUPRINSUL LUCRĂRII

CUPRINSUL LUCRĂRII.....	3
Redescoperirea fantasticului – un arhigen continuu...	4
I. Hibridizările unui gen literar. Fantasticul – o perspectivă istorico-teoretică.....	9
1. Spre un gen deschis și hibrid.....	9
2. Din istoria unui gen hibrid.....	20
2.1.Câteva teorii marcante ale genului.....	20
2.1.1. Fantasticul. Un gen premodern.....	20
2.1.2. Istoria modernă a genului.....	29
2.2.Practici literare ale fantasticului.....	56
2.3.Teze și sinteze românești asupra fantasticului.....	62
2.3.1. Basmul și miraculosul arhaic – fundament al fantasticului cult în literatura română.....	62
2.3.2. Fantasticul cult în literatura română...	68
3. Fantasticul – un gen deschis.....	82
4. Concluzii preliminare.....	84
II. Mircea Eliade – clasicizarea și deschiderea genului fantastic	88
1. Introducere și perspectivă asupra literaturii fantastice a lui Mircea Eliade.....	88
2. Variații de receptare a fantasticului la Mircea Eliade.....	91
3. Clasicizarea genului prin recuperarea și reintegrarea elementelor simbolice.....	100
4. Modernizarea genului în literatura română interbelică.....	116
5. Clasicizarea și modernizarea fantasticului la Mircea Eliade. O posibilă perspectivă sincretică asupra fantasticului.....	141

III.	Doina Ruși: actualizarea și autohtonizarea fantasticului.....	143
	1. Fantasticul – un gen mobil în proza contemporană.....	143
	2. Doina Ruși. Redescoperirea fantasticului în proza contemporană.....	158
	2.1.Particularități ale textelor Doinei Ruși în proza contemporană.....	158
	2.2.Variabile taxonomice. Fabulosul arhaic, realism magic, fantasy.....	163
	2.3. Fantasticul și reperele spațio-temporale în romanele Doinei Ruși	180
	3. În sincronie cu Mircea Eliade: Doina Ruși și tradiția fantasticului. Corespondențe, afinități, distanțări.....	201
IV.	Concluzii. Mircea Eliade și Doina Ruși – un secol de transformări ale genului fantastic.....	224
	BIBLIOGRAFIE.....	232
	Anexa 1.....	244

1. Cuvinte cheie

**Fantastic literar, hibridizare, fabulos
arhaic, fantasy, Mircea Eliade, Doina
Ruști,**

2. Fundamentul cercetării

În contemporaneitate, fantasticul este un gen extrem de atractiv, dovadă fiind interesul pe care l-a trezit de-a lungul timpului în conștiința cititorilor. Caracterul său dinamic, capabil de combinații cu diverse alte forme de literatură, dar și cu diverse alte domenii oferă creatorilor de ficțiune un spațiu larg de manifestare, iar lectorilor, elementul de noutate, de actualitate.

De fapt, literatura din ziua de azi se manifestă din ce în ce mai dinamic, prin variații și combinații diverse. Cercetători recunoscuți, precum Boris Tomașevski¹ observau încă din anii 70 că nu se poate face o clasificare logică și fermă a genurilor, că acestea se pot îmbina datorită procedeeleor de construcție comune. Aceste procedee de construcție se grupează în jurul unor indicii (procedee pregnante, evidente) în cadrul unui gen literar. În cazul fantasticului, indiciul (sau elementul definitoriu)

¹ Boris Tomașevski, *Teoria literaturii. Poetica*, Traducere de Leonida Teodorescu, București, Univers, 1973, p. 288.

este, după cum susține Tzvetan Todorov², „ezitarea cuiva care nu cunoaște decât legile naturale, pus față în față cu un eveniment în aparență supranatural”³.

Tot în secolul XX, pătrunde sfera literaturii conceptul de hibridizare. Mihail Bahtin⁴ îl definește ca „îmbinare de două limbi la nivel social în limitele unei singure exprimări”⁵ (traducere proprie). Tot Mihail Bahtin face diferența dintre două tipuri de hibriditate⁶, una presupune integrare, iar cealaltă diferențiere⁷, mai apoi

² Tzvetan Todorov, *Introducere în literatura fantastică*, Traducere de Virgil Tănase, București, Univers, 1973, p. 42.

³ Ibidem.

⁴ M. Bahtin, *The Dialogic Imagination. Four Essays*, Traducere de Caril Emerson și Michael Holquist, Austin, University of Texas Press, 1981, p. 358.

⁵ Ibidem: „a mixture of two social languages within the limits of a single utterance.”

⁶ Marina Grishakova, Marina Grishakova, „Complexity, Hybridity and Comparative Literature”, <https://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol15/iss7/5/> (link accesat în 12.12.2022).

⁷ Ibidem: „In the artistic practices the two Bakhtinian types of hybridity - actualized in integration, blending, convergence and differentiation, splentering, layering, divergence (in languages, spaces, media) – are two aspects of the same proces” („În practica artistică cele două tipuri de hibriditate – cea bazată pe integrare, îmbinare, convergență și cea bazată pe diferențiere, suprapunere, divergentă (în limbă, spații, media) – sunt două aspecte ale aceluiași proces.”)

Marinei Grishakova le recunoaște drept două etape ale aceluiași proces⁸.

Sigur că în literatură există combinații diverse între genurile inferioare și superioare, sau chiar cu genurile istorice (epic, liric, dramatic), mai ales în actualitatea literară, dar variațiile nu țin doar de gen, ci și de relația lector-autor, textele fiind în fond, coduri ca sisteme de semne utilizate pentru a transmite informația dinspre emițător spre receptor. Având în vedere modelul codificării propus de D.W. Fokkema⁹, se pot identifica variații în privința codului, acesta fiind de mai multe tipuri: lingvistic, literar, generic, al perioadei, idiolectal al autorului, la care Paul Cornea¹⁰ adaugă codul stilistic. În acest context, dacă ne raportăm doar la codul literar, genurile, printre care și fantasticul, sunt plasate între arhigenuri (epic, liric, dramatic) divizate în subgenuri (roman, comedie etc.) și infragenuri (felicitările de anul nou, urările către superiori, condoleanțele etc.), acest

⁸ Ibidem.

⁹ Douwe W. Fokkema, *Literary, History, Modernism and Postmodernism* apud Paul Cornea, *Introducere în teoria lecturii*, Iași, Polirom, p. 79.

¹⁰ Paul Cornea, *op. cit.*, p. 77.

sistem fiind mereu unul permanent deschis și mobil, după cum susține Paul Cornea¹¹.

În același timp, variațiile genurilor (implicit ale fantasticului) implică și conceptele de intertextualitate, respectiv transtextualitate, cărora Gérard Genette le găsește cinci subdiviziuni: intertextualitatea propriu-zisă, metatextualitatea, hipertextualitatea, arhitextualitatea, iar Paul Cornea le adaugă contextualitatea¹².

Dacă avem în vedere factorii ce influențează fantasticul, referindu-ne la cod ca sistem de semne ce face legătura între emițător și receptor, atunci trebuie să vorbim de lector pentru că în conștiința sa se formează ezitarea ce dă naștere fantasticului. Astfel în funcție de competența sa literară, de creativitate și în cele din urmă, de experiența de lectură cititorul poate inventa sensuri complementare ale textului, proprii și chiar o zonă a așteptărilor cu privire la text, care stă la baza variațiilor cu privire la nivelul de receptare al acestuia.

¹¹ Ibidem., p. 82.

¹² Paul Cornea, *op. cit.*, p. 77.

3. Scopul și obiectivele lucrării

Scopul acestei teze este de a identifica, la nivelul textelor literare fantastice ale lui Mircea Eliade și ale Doinei Ruști, elemente care demonstrează caracterul hibrid, variabil al genului, având în vedere curente literare prin care le transcende de-a lungul timpului, creativitatea celor doi autori, dar și combinațiile la care participă alături de genuri și specii diferite. Mai întâi, mi-am propus să elaborez o definiție a fantasticului, având în vedere contextul literar actual, dinamic și dominat de hibriditate, apoi, să identific modalitățile de combinare a fantasticului cu elemente moderne diverse pe care le întâlnim în opera lui Mircea Eliade și cu diverse caracteristici ale literaturii contemporane întâlnite la Doina Ruști, de asemenea am intenționat să observ punțile de legătură între cei doi autori și divergențele care se întâlnesc la nivelul textelor acestora. În cele din urmă am descoperit elemente de originalitate, de creativitate specifice fiecărui scriitor identificabile în textele fantastice ale acestora și am urmărit să demonstrez că genul este unul atractiv în literatura română.

4. Metodologie

Am plecat în demersul acesta de la o definiție a fantasticului ce are în vedere caracterul său hibrid, variabil atât în raport cu alte genuri și specii, cât și cu diverse curente literare specifice epocilor istorice în care acesta s-a manifestat până acum, precum și în relație cu elementele de creativitate specifice Doinei Ruști și lui Mircea Eliade.

De asemenea, am folosit metode extrinseci sau contextualiste (socio-codiționate) pentru a face o analiză a fantasticului în mai multe epoci istorice pentru urmărirea evoluției sale de-a lungul timpului, precum și a influențelor pe care le exercită diverse contexte culturale și sociale asupra sa. Peste aceasta am suprapus o analiză culturală, cu scopul de clarificare a referentului fantastic la o scară mai largă, pe care am plasat-o la interferența cu imaginarul popular, arhaic (vorbind aici despre diverse arhetipuri, simboluri și mituri).

În același timp, am realizat o analiză generică (despre modalitățile de combinare a fantasticului cu alte genuri) și am reinterpretat tezele formaliste asupra

genului, evidențiind caracterul variabil, dinamic al fantasticului.

În primă instanță, am optat pentru un demers diacronic, atât din punct de vedere al teoriei literare, cât și din punct de vedere practic, al diverselor texte literare semnificative într-o anumită perioadă literară. Mai apoi, am cercetat manifestările acestui gen studiile literare românești, având în vedere atât textele propriu-zise, cât și receptarea critică a acestora, respectiv teoretizarea genului. Ca aspect particular, am urmărit o evoluție a basmului, de la originile acestuia în scenariul inițiativ mitico-magic, la cele dintâi texte scrise aparținând lui Costache Negruzzi, iar mai apoi, Ion Creangă, Petre Ispirescu, Ioan Slavici, I.L. Caragiale, Ion Minulescu, Oscar Lemnaru, Vladimir Colin, încheind cu basmele repovestite ale Doinei Ruști.

Mai apoi, vizând hermeneutica literară, am identificat moduri de interpretare variabilă a diverselor texte ale scriitorilor Mircea Eliade și Doina Ruști și am cercetat felul în care acestea au fost receptate de-a lungul timpului pentru a construi codul idiolectal, care se

constituie pe baza trăsăturilor definitorii și recurente ale scrierilor autorului în cauză¹³.

În cele din urmă, am raportat trăsăturile identificate la nivelul operelor fiecărui scriitor la modernism, postmodernism, observând în ce măsură aceștia au fost influențați de tendințele epocii literare în care s-au manifestat.

Am studiat, din punct de vedere diacronic, felul în care a fost receptat, la nivelul textelor fantastice de critica literară Mircea Eliade de-a lungul timpului. În scrierile sale fantastice (precum *Domnișoara Christina*, *Șarpele Tinerețe fără tinerețe*, *Ghicitor în pietre*, *Cele trei grații*, *Noaptea de Sânziene* etc.) am identificat câteva simboluri (precum vampirul, ielele, poarta, dualitatea, șarpele etc.) trimițând către semnificații arhaice și populare ale textelor, identificând un prim nivel al hibridizării, al variației fantasticului. Al doilea strat cuprinde recunoașterea, mai apoi, a elementelor moderne, precum folosirea ironiei, a teoriei hierofaniei (manifestarea unor elemente ale sacrului în cotidian) prin recontextualizarea

¹³ Douwe W. Fokkema, *Literary History, Modernism, Postmodernism*, 1984, pp. 8-9.

miturilor în cotidian, prin folosirea temei politice care se îmbină cu elementele de biografie, a neîncrederii în divinitate etc.. Revizitând sincronic cele două nivele de semnificație am constatat la nivelul textelor fantastice ale lui Mircea Eliade sincretismul fantastic, ca mod de îmbinare a spiritului occidental și oriental, popular și cult.

În ceea ce privește scrierile Doinei Ruști, am plecat în demersul meu de a arăta variațiile fantasticului de la un tablou al scriitorilor contemporani, cu descendență eliadescă, subliniind câteva elemente pe care scriitorii actuali le-au păstrat din scrierile fantastice ale marelui istoric al religiilor. Mai apoi, am identificat, în paralel elementele comune, ce țin de continuitate între opera Doinei Ruști și cea a lui Mircea Eliade, pentru ca mai apoi să observ structuri prin care Doina Ruști se diferențiază de precursor, punându-și în evidență creativitatea. În continuare, am urmărit felul în care Doina Ruști este privită de critica literară actuală, în revistele de specialitate, pentru ca, mai apoi să studiez textele sale și să observ trei direcții ale fantasticului ce funcționează sincronic: fabulosul arhaic, realismul magic și filiera fantasy. Mai apoi am acordat o atenție deosebită,

elementelor spațio-temporale fantastice cu semnificație arhaică ce se găsesc în textele Doinei Ruști, arătând că nu doar sacrul se poate manifesta în profan, ci și arhaicul în cotidian, și chiar invers, cotidianul în arhaic.

5. Structură

Lucrarea are trei capitole, primul dintre ele cuprinzând o teoretizare a fantasticului ca gen hibrid („Hibridizările unui gen literar. Fantasticul - o perspectivă istorico-teoretică”), cel de-al doilea urmărește hibridizările fantasticului în creațiile lui Mircea Eliade („Mircea Eliade – clasicizarea și deschiderea genului fantastic”), respectiv variațiile genului în textele Doinei Ruști („Doina Ruști: actualizarea și autohtonizarea fantasticului”). Capitolul final („Concluzii. Mircea Eliade și Doina Ruști – un secol de transformări ale genului fantastic”) inventariază rezultatele cercetării, punând în prim-plan faptul că ipoteza a fost confirmată, există variații la nivelul fantasticului celor doi scriitori, atât din

punct de vedere al genului, cât și al curentelor literare respectiv al elementelor de creativitate.

În primul capitol am stabilit o definiție a fantasticului, care se bazează pe aspectul său fluctuant, variabil, plecând de la conceptul de gen pe care îl definește Tomașevski¹⁴, respectiv încadrarea făcută de Tzvetan Todorov¹⁵ și teoriile cu privire la hibridizare ale lui Mihail Bahtin¹⁶ și Marina Grishakova¹⁷ ș.a.. Astfel fantasticul este un gen variabil, cu predispoziție spre hibridizare, ce prezintă o oarecare aderență la rigorile epocilor literare, la celelalte genuri și specii, dar care suportă și influența creativității, originalității diverșilor scriitori. Dacă avem în vedere istoria genului, primele elemente fantastice au putut fi identificate în mit, dar încă din timpul lui Xenofon și Platon (ambii adepți ai lui Sofocle) s-au putut observa alterări ale acestor texte, considerate a fi lipsite de utilitate

¹⁴ Boris Tomașevski, *op. cit.*, p. 286.

¹⁵ Tzvetan Todorov, *op. cit.*, p. 42.

¹⁶ Mihail Bahtin, *op. cit.*, p. 358

¹⁷ Marina Grishakova, „Complexity, Hybridity and Comparative Literature”, https://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol_15/iss7/5/ (link accesat în 12.12.2022).

pentru societate¹⁸. Aristotel¹⁹, însă, descoperă că fantasticul nu ține de adevărul științific, de dorința oamenilor de a ști, nu este util spiritului, ci sufletului, pentru că menirea lui e de a trezi sentimente. Genul evoluează, astfel, după cum observă Philip Sidney, în Renaștere, scriitorul (inclusiv cel de text fantastic) are o mult mai mare libertate decât avocatul, logicianul, fizicianul sau gramaticianul, categorii ce țin de științele exacte, adresate gândirii.

În Iluminism, fantasticul se degradează, fiind asociat cu spiritele excentrice, rătăcite²⁰, iar în secolul al XVIII-lea e pus relație cu realismul, pentru Richard Hurd²¹, chiar și elemente care par fantastice au o explicație naturală. În același timp, Samuel Taylor Coleridge susține

¹⁸ Platon, *Republica*, Traducere de Andrei Cornea, București, Teora, 1998, p. 349.

¹⁹ Aristotel, *Poetica*, Traducere de D.M. Pippidi, București, Iri, 1998, p. 65.

²⁰ Adrian Marino, *Dicționar de idei literare*, București, Eminescu, 1973, p. 656.

²¹ Richard Hurd, „Letters on Chivalry and Romance”, <https://play.google.com/books/reader?id=jUgJAAAAQAAJ&hl=ro&pg=GBS.PA1> (link accesat la data de 12.10.2022).

dreptul copiilor de a citi povești cu zâne pentru a-și dezvolta imaginația²².

În Epoca Modernă, Ann Radcliffe²³ diferențiază pe baza supranaturalului (ca influență fantastică), textul horror de textul terror, iar Charles Dickens²⁴ și John Ruskin²⁵ vorbesc despre valențele didactice, educative ale fantasticului, deseori prin interferența cu satira. H.P. Lovecraft creează o lume secundară, de atmosferă horror, iar P.G. Castex asociază fantasticul cu o intruziune brutală a misterului în viața de zi cu zi, relaționându-l cu delirul, coșmarescul, angoasele omului modern. Kingsley Amis²⁶ identifică relații între literatura de aventuri, fantasticul pur, space-opera, romanul istoric, utopia negativă și parabola. Mihail Bahtin²⁷ vorbește despre o carnavalizare a

²²Samuel Taylor Coleridge, *Letters*, în <http://www.gutenberg.org/files/6081/6081-h.htm>, p. 16 (12.12.2022).

²³ Ann Radcliffe, *On the supernatural in Poetry*, apud Sandner David, *Fantastic literature: a critical reader*, Praeger Publishers, London, 2004, p. 41.

²⁴ Charles Dickens, „Frauds on the Fairies”, <http://www.Victorianweb.org/authors/dickens/pva/pva239.html>. (12.12.2022).

²⁵ John Ruskin, „Fairy Stories” apud Sandner David, op. cit., p. 60-61.

²⁶ Kingsley Amis, *New Maps of Hell: a Survey of Science Fiction*, Londra, Penguin Books, 2012, p. 25.

²⁷ Mihail Bahtin, *Problemele poeticii lui Dostoievski*, Traducere de S. Recevschi, București, 1970, p. 148.

literaturii, incluzând și elemente fantastice. Tzvetan Todorov, plasează fantasticul între straniu și miraculos. Italo Calvino, identifică interferințele ironiei, ale meditației și ale viselor asupra fantasticului, iar Denis Melier cum procedee precum mise-en-abyme, autoreferențialitatea, distorsiunile se întâlnesc în fantastic.

La nivelul practicii, textele fantastice sunt din ce în ce mai complexe, cu diverse hibridizări de-a lungul timpului. La început, fantasticul se găsea pe alocuri, în texte precum *Epopoea lui Ghilgameș*, *Iliada și Odiseea*, *Teogonia*, *Fabulele lui Esop sau Metamorfozele* lui Ovidiu. În Evul Mediu, prezența fantasticului s-a intensificat în creații precum *Beowulf*, *Cântecul lui Roland*, *Cântecul Nibelungilor*, *Povestirile din Canterbury* sau *Moartea lui Arthur*. În secolele XVIII-XIX, Alexei Tolstoi scrie *Familia Vourdalakului*, text ce anticipează marea temă a vampirului, Pușkin scrie *Doamna de Pică*, cu teme precum soarta și motive precum fantoma, *Nusul* lui Gogol pune bazele realismului magic. În zilele noastre, Thomas Pynchon îmbină entropia cu paranoia și ideile conspiraționiste în texte precum *V* sau *Strigarea lotului 49*, iar Kurt Vonnegut apelează la umorul negru sau ironia

grea în *Sirenele de pe Titan* sau *Abatorul 5*. Tolkien abordează genul fantasy îmbinând istoria cu fantezia creatoare, iar Salman Rushdie îmbină legenda cu mitul și epopeea în texte precum *Copiii de la miezul nopții*, *Grimus* sau *Rușinea*.

În literatura română, la început, s-a manifestat practica fantastică (au apărut texte precum *Sărmanul Dionis*, *La hanul lui Mârjoală*, *Tudorică*), iar mai apoi textele critice și în cele din urmă s-a realizat teoretizarea genului. Cele mai cunoscute lucrări teoretice sunt *Proza fantastică românească*, ce stabilește granițele fantasticului, lucrările lui Mircea Eliade, ce se dedică studiul mitului, al îmbinării sacrului cu profanul, Victor Ivanovici cu *Fantasticul – un gen literar sau o categorie estetică*. Dumitru Micu consacră două capitole fantasticului în *Istoria literaturii române*, subliniind variații precum: I. Realismul nețărnut, omirism, alegorism, parabolism, fantastic, meditație și II. Fantasticul senzaționalul, ludicul.

În ceea ce privește istoria basmului, contribuțiile lui Costache Negruzzi în *Toderică* la începuturile speciei în țara noastră, Apoi maiestria lui Ion Creangă din

Povestea lui Harap-Alb, el folosind umorul și oralitatea stilului dată de proverbe zicători, augmentative cu sens diminutival etc. De asemenea, o contribuție foarte importantă au avut-o poveștile lui Petre Ispirescu, Ioan Slavici, pe când Ion Minulescu, Oscar Lemnaru sau Vladimir Colin păstrează doar influențe de basm. În zilele noastre, Doina Ruști scoate câteva basme fantastice culese și repovestite în stil propriu, cu puternică aderență la realitate: *Frumoasa din lapte, Magdalina și Axinte zburătorul, Solomonarul* sau *Omul Roșu*.

În capitolul al doilea, consacrat lui Mircea Eliade, la o privire de ansamblu se poate spune că scrierile fantastice al acestuia nu au fost foarte bine primite la început. George Călinescu îi reproșează de exemplu apropierea de André Gide, dar Eugen Simion recunoaște influențele indice la fel și Mircea Handoca. Cornel Ungureanu face diferența chiar între experiența Indiei, eliberatoare și cea a exilului, care-l mărginește pe marele autor. Sergiu Pavel Dan observă filiația eminesciană a scriitorului, iar Andreea Răsuceanu vorbește despre un labirint cu centrul în București în cadrul scrierilor sale.

În textele propriu-zise se poate remarca punerea în practică a elementelor teoretice, precum hierofania, camuflarea sacrului în profan, scriitorul folosind deseori simboluri precum labirintul, dublul, ielele, vampirul șarpele etc. Vampirul de exemplu, este construit în spirit tradițional după eresurile populare, dar plasate într-un cotidian interbelic, specific modern. Vampirul apare ca entitate tradițională, fiind construit după credințele populare (e o ființă malefică, bea sângele celor din jur etc.), totuși la nivel de compoziție, scriitorul folosește mijloace moderne, precum scepticismul față de puterea descântecelor, intervenția sacrului, a lumii de dincolo în real etc. Șarpele îmbină semnificații indiene, fiind considerat stâlpul casei și tradiționale, ortodoxe (simbol al tentației). De asemenea, el e metamorfozat într-un tânăr seducător, un personaj exotic, modern, avator de profesie. Ielele, apar în opere diferite precum *Les Trois Grâces* sau *La țigănci* efectul fiind pe de-o parte a ameții bărbații, iar pe de altă parte sunt femei obișnuite, moderne, bine integrate în cotidian. Având în vedere aceste combinații de elemente hinduse, autohtone, moderne și sacre am

considerat că textele lui Mircea Eliade pot fi integrate conceptului de sincretism fantastic.

Astfel se poate spune că textele eliadești, îmbină mitologia elementele de folclor, trimițând către tradiția clasică a genului (atât prin valența indiană, cât și prin cea autohtonă) și se deschid spre modernitate din pricina unei dimensiuni autentice, care derivă din teoria hierofaniei.

Pentru analiza textelor Doinei Ruști, am conturat mai întâi un tablou, al unor texte contemporane cu influențe eliadești. Am urmărit să descopăr o continuitate a fantasticului din epoca modernă până în contemporaneitate, fără a ignora elementele de originalitate, această lucrare fiind atât una ce presupune un demers comparativ, cât și una de observație a transformărilor genului. Astfel, influențe de la Mircea Eliade se pot vedea la Răzvan Rădulescu, prin preluarea ideii de dualitate, la Ana Blandiana, prin aparițiile fantomatice, spațiul paradisiac tema sărbătorii la Octavian Soviany (nu mai e noaptea de Sânziene, ci noapte Sf. Andrei) etc. Relația dintre Mircea Eliade și Doina Ruști se cristalizează în jurul concepției despre simboluri ca formă de legătură între două lumi. Dacă la Mircea Eliade

simbolurile leagă sacrul de profan, la Doina Ruști ele fac legătura dintre arhaic și social. În ceea ce privește vampirul, de exemplu, Doina Ruști, transformă personajul Zogru într-unul specific genului fantasy, un fir de lumină ce are înfățișarea lui George Cloony, o parteneră de viață, spirit justițiar și dorința de a se implica în viața politică.

În ceea ce privește receptarea criticilor literari asupra textelor Doinei Ruști, am urmărit valențele identificate de aceștia: forța imagistică a scriitoarei, capacitatea de a privi lumea cu o viziune de regizor, includerea unor idei contemporane privind alteritatea, balcanismul, valența babelică, virtuală etc.

Astfel am descoperit trei direcții de structuralizare a textelor fantastice ale scriitoarei: fabulos arhaic, realism magic și fantasy. În romane precum *Zogru* sau *Fantoma din moară*, scriitoarea apelează la elemente de arhaic autohton precum vampirul sau fantoma, care pătrund în realitatea cotidiană, ajungând să se integreze perfect. Romanul fantasy, de tipul lui *Homeric* sau *Mâța Vinerii* se conturează prin suprapunerea peste o realitate cu coordonate istorice a unui spațiu diferit, cu vrăjitoare,

personaje cu trăsături animaliere, rețete culinare fabuloase, buruieni tămăduitoare și halucinogene etc.

În cele din urmă am cercetat reperele spațio-temporale din opere, identificând legături ale textelor cu timpuri arhaice, pe care scriitoarea le recontextualizează în epoci diferite ajungând până în contemporaneitate. Bucureștiul devine tărâm al făgăduinței în manuscrisul fanariot, camera Sambô se transformă într-o fereastră pentru a pătrunde în spațiul virtual în Omulețul Roșu. Moara din Comoșteni e plasată într-un timp arhaic prin coloristică, prin simbolul ferestrelor, prin asocierea cu lumina, dar trăiește într-o realitate comunistă. Pădurea de roșcov din *Paturi oculte* reprezintă un paradis pierdut în care pătrund elementele de tehnologia informației și din care semințele de roșcov pot evada.

Se poate spune că în textele Doinei Ruști se observă o continuitate față de Mircea Eliade, privind fantasticul prin intermediul simbolurilor, dar și o diferențiere prin felul în care acetsea sunt recontextualizate în manieră actuală. Aceste creații surprind prin umor, talent imagistic, diversitate (sunt construcții babelice), abordând trei direcții principale ale

fantasticului: fantasy, fabulos arhaic și realism magic. De asemenea, reperle spațio-temporale îmbină arhaicul cu actualul, fiind ancorate cu aceeași forță în illo tempore și în cotidian.

6. Concluzie

Există variații, hibridizări ale fantasticului în ceea ce privește creația literară a lui Mircea Eliade, respectiv textele fantastice ale Doinei Ruști, atât privind curentele literare ce se manifestă în operele lor, cât și speciile, genurile. Creativitatea celor doi scriitori este un alt element care subliniază natura hibridă, variabilă, a fantasticului, genul având capacitatea de a se transforma în funcție de inventivitatea acestora. În ceea ce privește scrierile fantastice ale marelui istoric al religiilor, se poate observa un sincretism fantastic, textele sale îmbinând elemente ce țin de cultura indiană și cea autohtonă, de tradiție și modernitate care pleacă de la conceptul de hierofanie, în timp ce la Doina Ruști se pot observa tendința deconstructivistă și cea de recontextualizare

ingenioasă a simbolurilor în sfera unui realism prozaic plasat fie în spațiul comunist, fie în realitatea istorică a secolului al XVIII-lea. Totul pe fondul manifestării arhaicului în cotidian.

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE

TEZĂ DE DOCTORAT

Summary

Scientific Coordinator:

LECT. UNIV. DR. HABIL. FLORINEL I. OPRESCU

Candidate:

DRD. EFTENIE ANCA LUMINIȚA

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE

Filology

THESIS

HYBRIDIZATIONS OF THE FANTASTIC.
MIRCEA ELIADE AND DOINA RUȘTI

Scientific Coordinator:

LECT. UNIV. DR. HABIL. FLORINEL I. OPRESCU

Candidate :

DRD. EFTENIE ANCA LUMINIȚA

1. TABLE OF CONTENTS

TABLE OF CONTENTS	3
Rediscovering the fantastic-a continuous archaic genre ..4	
I. The hybridizations of a literary genre. The fantastic - a historical-theoretical perspective	9
1. Towards an open and hybrid gender	9
2. From the history of a hybrid genre.....	20
2.1. Some notable theories of the genre	20
2.1.1. The fantastic. A premodern genre.....	20
2.1.2. The modern history of the genre.....	29
2.2. Literary practices of the fantastic	56
2.3. Romanian theses and syntheses on the fantastic	62
2.3.1. The fairy tale and the archaic miracle - foundation of the fantastic cult in Romanian literature.....	62
2.3.2. The fantastic in Romanian literature.....	68
3. The fantastic - an open genre.....	82
4. Preliminary conclusions.....	84
II. Mircea Eliade - the classicization and opening of the fantastic genre	88
1. Introduction and perspective on Mircea Eliade's fantastic literature	88
2. Variations of reception of the fantastic in Mircea Eliade's textes	91
3. The classicization of the genre through the recovery and reintegration of symbolic elements.....	100
4. Genre modernization in interbelic Romanian literature	116
5. The classicization and modernization of the fantastic by Mircea Eliade. A possible syncretic perspective on the fantastic.....	141

III. Doina Ruști: the updating and the autohtonization of the fantastic.....	143
1. The fantastic - a mobile genre in contemporary prose	143
2. Doina Ruști. Rediscovering the fantastic in contemporary prose	158
2.1. Peculiarities of Doina Rusti's texts in contemporary prose.....	158
2.2. Taxonomic variables. The archaic fabulous, magical realism, fantasy.....	163
2.3. The fantastic and spatio-temporal landmarks in the novels of Doina Ruști.....	180
3. In synchrony with Mircea Eliade: Doina Ruști and the tradition of the fantastic. Correspondence, affinities, distances	201
IV. Conclusions. Mircea Eliade and Doina Rusti - a century of transformations of the fantastic genre.....	224
BIBLIOGRAPHY	232
Annex 1.	244

2. Keywords

**Doina Ruști, archaic fabulous, fantasy, fantastic,
hybridization, Mircea Eliade, magical realism,
syncretism**

3. Research background

In contemporaneity, literature manifests itself more and more dynamically, through various variations and combinations. Various researchers such as Boris Tomașevski²⁸ noticed since the 70s that it is not possible to make a logical and firm classification of genres, that they can merge due to common construction procedures. These construction processes are grouped around some clues (pregnant, obvious processes) within a literary genre. In the case of the fantastic, the clue (or defining element) is, as Tzvetan Todorov²⁹ claims, „the hesitation of someone who knows only natural laws, faced with an apparently supernatural event”³⁰.

Also in the 20th century, the concept of hybridization penetrates the sphere of literature and

²⁸ Boris Tomașevski, *Teoria literaturii. Poetica*, Translated by Leonida Teodorescu, Bucharest, Univers, 1973, p. 288.

²⁹ Tzvetan Todorov, *Introducere în literatura fantastică*, Translated by Virgil Tănase, Bucharest, Univers, 1973, p. 42.

³⁰ *Ibidem*.

culture. Mihail Bakhtin³¹ defines it as „combination of two languages at a social level within the limits of a single expression (own translation)”³². Mihail Bakhtin also differentiates between two types of hybridity, one involves integration, and the other differentiation, then Marina Grishakova³³ recognizes them as two stages of the same process³⁴.

Of course, in literature there are various combinations between lower and upper genres, or even historical genres (epic, lyrical, dramatic), especially in current literature, but the variations are not only related to genre, but also to the lecturer-author relationship, the texts being basically codes as systems of signs used to transmit information from sender to receiver. Considering the coding model proposed by D.W. Fokkema³⁵, variations

³¹ Mihail Bahtin, *The Dialogic Imagination. Four Essays*, Translated by Caril Emerson and Michael HOLQuist, Austin, University of Texas Press, 1981, p. 358.

³² Ibidem.

³³ Marina Grishakova, *op. cit.*, <https://docs.lib.purdue.edu/clcb/vol15/iss7/5/> (link accesat în 12.12.2022).

³⁴ Ibidem.

³⁵ Douwe W. Fokkema, *Literary History, Modernism and Postmodernism*, apud Paul Cornea, *Introducere în teoria lecturii*, Iași, Polirom, p. 79.

can be identified regarding the code, which is of several types: linguistic, literary, generic, of the period, idiolectal of the author, to which Paul Cornea³⁶ adds the stylistic code. In this context, if we refer only to the literary code, the genres, including the fantastic, are placed between archigenres (epic, lyrical, dramatic) divided into subgenres (novel, comedy, etc.) and infragenres (new year's greetings, wishes to superiors, condolences, etc.), this system being always open and mobile, as claimed by Paul Cornea³⁷.

At the same time, genre variations also involve the concepts of intertextuality, respectively transtextuality, for which Gérard Genette finds five subdivisions: intertextuality proper, metatextuality, hypertextuality, architextuality, and Paul Cornea adds contextuality³⁸.

If we consider the factors that influence the fantastic, referring to the code as a system of signs that connects the sender and the receiver, then we must speak of the lecturer because in his consciousness the hesitation

³⁶ Paul Cornea, *op. cit.*, p. 77.

³⁷ *Ibidem.*

³⁸ *Ibidem.*

that gives rise to the fantastic is formed. Thus, depending on his literary competence, creativity and finally, the reading experience, the reader can invent complementary meanings of the text, his own and even an area of expectations regarding the text, which is the basis of the variations regarding the level of its reception.

4. The purpose and objectives of the paper

The purpose of this work is to identify, at the level of the fantastic literary texts of Mircea Eliade and Doina Ruști, elements that demonstrate the hybrid, variable character of the genre, considering the literary currents through which it transcends over time, the creativity of the two authors, but also the combinations they participate in with different genres and species. First, I set out to elaborate a definition of the fantastic, taking into account the current, dynamic literary context dominated by hybridity, then, to identify the ways of combining the fantastic with various modern elements that we meet in the work of Mircea Eliade and with various

characteristics of contemporary literature found at Doina Ruști. In the end, I discovered elements of originality, of creativity specific to each writer identifiable in their fantastic texts.

5. Methodology

In this approach, I started from a definition of the fantastic that considering its hybrid character, variable both in relation to other genres and species, as well as to various literary currents specific to the historical eras in which it has manifested itself so far, as well as in relation with the specific creative elements of Doina Ruști and Mircea Eliade.

I also used extrinsic or contextual (socio-conditioned) methods to analyze the fantastic in several historical eras in order to trace its evolution over time, as well as the influences exerted by various cultural and social contexts on him. On top of this I superimposed a cultural analysis, with the aim of clarifying the fantastic referent on a larger scale, which I placed at the interference

with the popular, archaic imaginary (talking here about various archetypes, symbols and myths).

At the same time, I carried out a generic analysis (about the ways of combining the fantastic with other genres) and reinterpreted the formalist theses on the genre, highlighting the variable, dynamic character of the fantastic.

In the first instance, I opted for a diachronic approach, both from the point of view of literary theory and from the practical point of view, of the various significant literary texts in a certain literary period. Then, I studied the manifestations of this genre in our country, considering both the actual texts and their critical reception, respectively the theorization of the genre. As a particular aspect, I followed the evolution of the fairy tale, from its origins in the mythical-magical initiatory scenario, to the first written texts belonging to Costache Negruzzi, and then, Ion Creangă, Petre Ispirescu, Ioan Slavici, I.L. Caragiale, Ion Minulescu, Oscar Lemnaru, Vladimir Colin, ending with the retold fairy tales of Doina Ruști.

Then, looking at literary hermeneutics, I identified ways of variable interpretation of the various texts of the writers Mircea Eliade and Doina Ruști and I researched the way in which they were received over time in order to build the idiolectal code, which is constituted based on the features defining and recurring features of the author's writings.

Finally, I reported the features identified in the works of each writer to modernism, postmodernism, observing to what extent they were influenced by the trends of the literary era in which they appeared.

Next, I studied, also from a diachronic point of view, the way in which it was received, at the level of fantastic texts by the literary critic Mircea Eliade over time. In his fantastic writings (such as *Miss Christina*, *The Youthless Youth*, *The Serpent*, *The Riddler in the Stones*, *The Three Graces*, *The Night of Sânziene*, etc.) we have identified several symbols such as the vampire, the elf, the gate, duality, the snake, etc.) referring to archaic meanings and popular texts, identifying a first level of hybridization. The identification, then, of modern elements, such as the use of irony, of the theory of hierophany (the

manifestation of some elements of the sacred in everyday life) by recontextualizing myths in everyday life, by using the political theme that combines with the elements of biography, of distrust in divinity, etc. constituted the second layer of hybridization. By synchronically revisiting the two levels of meaning, we found in Mircea Eliade's fantastic texts the fantastic syncretism, as a way of combining the Western and Eastern spirit, popular and cult.

Regarding the writings of Doina Ruști, I set out to show the variations of the fantastic from a tableau of contemporary writers, with Eliadesian descent, emphasizing some elements that current writers have preserved from the fantastic writings of the great historian of religions. Then, I identified, in parallel, the common elements of continuity between the work of Doina Ruști and that of Mircea Eliade, in order to then observe structures through which Doina Ruști differentiates herself from her predecessor, highlighting her creativity. Next, I followed the way in which Doina Ruști is regarded by the current literary critics, in specialized magazines, in order to then study her texts and observe three directions of the

fantastic that work synchronously: the archaic fabulous, magical realism and the fantasy branch. Then I paid special attention to the fantastic spatio-temporal elements with archaic meaning found in Doina Ruști's texts, showing that not only the sacred can manifest itself in the profane, but also the archaic in the everyday, and even vice versa, the everyday in the archaic.

4. Structure

The work has four chapters, the first of which includes a theorization of the fantastic as a hybrid genre (Hybridizations of a literary genre. The fantastic - a historical-theoretical perspective), the second follows the hybridizations of the fantastic in Mircea Eliade's creations (Mircea Eliade - the classicization and the opening of the fantastic genre), respectively the variations of the genre in Doina Ruști's texts (Doina Ruști: the updating and autochthonization of the fantastic). The final chapter (Conclusions. Mircea Eliade and Doina Ruști a century of transformations of the fantastic genre) lists the results of

the research, highlighting the fact that the hypothesis was confirmed, there are variations in the fantasy of the two writers, both in terms of genre and literary currents and elements of creativity.

In the first chapter I established a definition of the fantastic, which is based on its fluctuating, variable aspect, starting from the concept of genre defined by Tomaşevski³⁹, the framing made by Tzvetan Todorov⁴⁰, Mihail Bahtin⁴¹, Marina Grishakova⁴² etc . Thus, the fantastic is a variable genre, with a predisposition towards hybridization, which shows some adherence to the rigors of literary eras, to other genres and species, but which also bears the influence of the creativity and originality of various writers. If we consider the history of the genre, the first fantastic elements could be identified in myth, but since the time of Xenophon and Plato⁴³ (both followers of

³⁹ Boris Tomaşevski, op. cit., p. 286.

⁴⁰ Tzvetan Todorov, op. cit., p. 42.

⁴¹ Mihail Bahtin, op. cit., p. 358.

⁴² Marina Grishakova, „Complexity, Hybridity and Comparative Literature”, https://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol_15/iss7/5/ (link accesat la data de 12.12.2022).

⁴³ Plato, *The Republic*, Translation by Andrei Cornea, Bucharest, Teora, 1998, p. 349.

Sophocles) we could see alterations of these texts, considered to be of no use to society. Aristotle⁴⁴, however, discovers that the fantastic does not belong to scientific truth, to people's desire to know, it is not useful to the spirit, but to the soul, because its purpose is to awaken feelings. The genre evolves, thus, as Philip Sidney observes, in the Renaissance, the writer (including the one of fantastic text) has much more freedom than the lawyer, the logician, the physicist or the grammarian, categories belonging to the exact sciences, addressed to thinking.

In Iluminism, the fantastic degrades, being associated with excentric, lost spirits⁴⁵, and in the 18th century it is related to realism, for Richard Hurd⁴⁶, even elements that seem fantastic have a natural explanation. At the same time, Samuel Taylor Coleridge⁴⁷ supports the

⁴⁴ Aristotle, *Poetics*, Translation by D.M.Pippidi, Bucharest, Iri, 1998, p. 65.

⁴⁵ Adrian Marino, *Dicționar de idei literare*, Bucharest, Eminescu, 1973, p. 656.

⁴⁶ Richard Hurd, „Letters on Chivalry and Romance”, <https://play.google.com/books/reader?id=jUgJAAAAQAAJ&hl=ro&pg=GBS.PA1> (12.10.2022).

⁴⁷ Samuel Taylor Coleridge, *Letters*, <http://www.gutenberg.org/files/6081/6081-h.htm>, p. 16 (12.12.2022).

right of children to read fairy tales to develop their imagination.

In the Modern Age, Ann Radcliffe⁴⁸ differentiates on the basis of the supernatural (as a fantastic influence), the horror text from the terror text, and Charles Dickens⁴⁹ and John Ruskin⁵⁰ talk about the didactic, educative valences of the fantastic, often by interfering with satire. H. P. Lovecraft creates a secondary world, with a horror atmosphere, and P.G. Castex associates the fantastic with a brutal intrusion of mystery into everyday life, relating it to the delirium, the nightmare, the anxieties of modern man. Kingsley Amis⁵¹ identifies relationships between adventure literature, pure fantasy, space-opera, historical novel, negative utopia and parable. Mikhail Bakhtin⁵² talks about a carnivalization of literature, including

⁴⁸ Ann Radcliffe, *On the supernatural in Poetry*, apud Sandner David, *Fantastic literature: a critical reader*, Praeger Publishers, London, 2004, p. 41.

⁴⁹ Charles Dickens, „Frauds on the Fairies”, <http://www.Victorianweb.org/authors/dickens/pva/pva239.html>. (12.12.2022).

⁵⁰ John Ruskin, „Fairy Stories” apud Sandler David, op. cit., p. 60-61.

⁵¹ Kingsley Amis, *New Maps of Hell: a Survey of Science Fiction*, Londra, Penguin Books, 2012, p. 25.

⁵² Mihail Bahtin, *Problemele poeticii lui Dostoievski*, Translated by S. Recevschi, Bucharest, 1970, p. 148.

fantastic elements. Tzvetan Todorov, places the fantastic between the strange and the miraculous. Italo Calvino, identifies the interference of irony, meditation and dreams on the fantastic, and Denis Mellier how procedures such as mise-en-abyme, self-referentiality, distortions meet in the fantastic.

At the level of practice, fantastic texts are increasingly complex, with various hybridizations over time. In the beginning, the fantastic was found in places, in texts such as the *Epic of Gilgamesh*, the *Iliad* and the *Odyssey*, *Theogony*, *Aesop's Fables* or *Ovid's Metamorphoses*. In the Middle Ages, the presence of the fantastic intensified in creations such as *Beowulf*, *The Song of Roland*, *The Song of the Nibelungs*, *Canterbury Tales* or *the Death of Arthur*. In the 18th-19th centuries, Alexei Tolstoy writes *The Family of Vourdalak*, a text that anticipates the great theme of the vampire, Pushkin writes *The Lady of Spades*, with themes such as fate and motifs such as the ghost, Gogol's *Nose* lays the foundations of magical realism. Nowadays, Thomas Pynchon combines entropy with paranoia and conspiratorial ideas in texts such as *V* or *The Cry of Lot 49*, and Kurt Vonnegut turns

to dark humor or heavy irony in *The Sirens of Titan* or *Slaughterhouse 5*. Tolkien approaches the fantasy genre by combining history with creative fantasy, and Salman Rushdie combines legend with myth and epic in texts such as *Midnight's Children*, *Grimus or Shame*.

In our country, at first the fantastic practice was manifested (texts such as *Sărmanul Dionis*, *La hanul lui Mârjoală*, *Tudorica* appeared), and then critical texts and finally the theorization of the genre was realized. The most well-known theoretical works are the Romanian Fantastic Prose, which establishes the boundaries of the fantastic, the works of Mircea Eliade, which is dedicated to the study of myth, of combining the sacred with the profane, Victor Ivanovici with the „Fantastic - a literary genre or an aesthetic category”. Dumitru Micu dedicates two chapters to the fantastic in the „History of Romanian Literature”, emphasizing variations such as: I. Unbounded realism, homirism, allegorism, parabolism, fantastic, meditation and II. The fantastic, the sensational, the playful.

As for the history of the fairy tale, the contributions of Costache Negruzzi in *Toderica* to the beginnings of the species in our country, then the mastery

of Ion Creangă in *The story of Harap-Alb*, he using the humor and orality of the style given by saying proverbs, augmentative with diminutive meaning, etc. Also, a very important contribution was made by the stories of Petre Ispirescu, Ioan Slavici, while Ion Minulescu, Oscar Lemnaru or Vladimir Colin retain only fairy tale influences.

Nowadays, Doina Ruști brings out some fantastic fairy tales collected and retold in her own style, with a strong adherence to reality: *Milk Beauty*, *Magdalena and Flying Axinte*, *Solomonar* or the *Red Man*.

In the second chapter, devoted to Mircea Eliade, at an overview it can be said that his fantastic writings were not very well received at first. George Călinescu reproaches him, for example, for being close to Andre Gidé, but Eugen Simion recognizes the Indian influences, as does Mircea Handoca. Cornel Ungureanu differentiates between the experience of India, liberating, and that of exile, which limits the great author. Sergiu Pavel Dan observes the writer's Emincian parentage, and Andreea Răsuceanu talks about a labyrinth centered in Bucharest within the framework of his writings.

In the texts themselves, one can note the practical implementation of theoretical elements, such as hierophany, the camouflage of the sacred in the profane, the writer often using symbols such as the labyrinth, the double, the iele, the vampire, the snake, etc. The vampire, for example, is built in a traditional spirit according to popular heresies, but placed in a specifically modern interwar daily life. The vampire appears as a traditional entity, being built according to popular beliefs (he is an evil being, he drinks the blood of those around him, etc.), however, at the level of composition, the writer uses modern means, such as skepticism towards the power of enchantments, the inattention of the sacred, of the world of beyond real etc. The snake combines Indian meanings, being considered the pillar of the house, and traditional, orthodox (symbol of temptation). Also, he is metamorphosed into a seductive young man, an exotic, modern, professional character. The girls appear in different works such as *Les Trois Grâces* or *At the Gypsies*, the effect being on the one hand the men are dizzy, and on the other hand they are ordinary, modern women, well integrated into everyday life. Considering

these combinations of Hindu, autochthonous, modern and sacred elements I considered that Mircea Eliade's texts can be integrated into the concept of fantastic syncretism.

It can be said that the Eliade texts combine mythology with elements of folklore, referring to the classical tradition of the genre (both through the Indian valence and through the autochthonous one) and open to modernity due to an authentic dimension, which derives from the theory of hierophany.

For the analysis of Doina Ruști's texts, I first outlined a picture of some contemporary texts with Eliade's influences. I sought to discover a continuity of the fantastic from the modern era to contemporaneity, without ignoring the elements of originality, this work being both a comparative approach and an observation of the transformations of the genre. Thus, influences from Mircea Eliade can be seen in Răzvan Rădulescu, by taking over the idea of duality, in Ana Blandiana, through the ghostly apparitions, the paradisiacal space the theme of the celebration in Octavian Soviany (it is no longer the night of Sânzieni, but the night of St. Andrew), etc. The relationship between Mircea Eliade and Doina Ruști

crystallizes around the concept of symbols as a form of connection between two worlds. If in Mircea Eliade the symbols connect the sacred with the profane, in Doina Ruști's texts, they connect the archaic and the social. As for the vampire, for example, Doina Ruști transforms the Zogru character into one specific to the fantasy genre, a ray of light that has the appearance of George Cloony, a life partner, judicial spirit and the desire to get involved in political life.

Regarding the perception of literary critics on Doina Ruști's texts, we followed the valences identified by them: the writer's imagistic force, the ability to look at the world with a director's vision, the inclusion of contemporary ideas regarding otherness, Balkanism, Babel, virtual valence, etc.

Thus, e discovered three directions of structuring the fantastic texts of the writer: archaic fabulous, magical realism and fantasy. In novels such as *Zogru* or *The gost in the mill*, the writer uses archaic local elements such as the vampire or the ghost, which permeate everyday reality, becoming perfectly integrated. The fantasy novel, of the type of *Homeric* or *Mâța Vinerii*, takes shape by

superimposing a reality with historical coordinates of a different space, with witches, characters with animal features, fabulous culinary recipes, healing and hallucinogenic weeds, etc.

In the end, I researched the spatio-temporal landmarks in the works, identifying links of the texts with archaic times, which the writer recontextualizes in different eras, reaching up to contemporaneity. Bucharest becomes a land of promise in the Fanariot manuscript, the Sambô room turns into a window to enter the virtual space in the Red Man. The mill in Comoșteni is placed in an archaic time through the color scheme, through the symbol of the windows, through the association with light, but it lives in a communist reality. The carob forest in Hidden Beds represents a lost paradise where elements of information technology penetrate and from which carob seeds can escape.

It can be said that in Doina Ruști's texts there is a continuity with Mircea Eliade, looking at the fantastic through symbols, but also a differentiation through the way in which these are recontextualized in a current manner. These creations surprise with humor, imaginative

talent, diversity (they are Babel constructions), addressing three main directions of the fantastic: fantasy, archaic fabulous and magical realism. Also, the spatio-temporal landmarks combine the archaic with the current, being anchored with the same force in the *illo tempore* and in the everyday.

6. Conclusion

The hypothesis was confirmed. There are variations, hybridizations of the fantastic in terms of the literary creation of Mircea Eliade, respectively the fantastic texts of Doina Ruști, both regarding the literary currents manifested in their works, as well as the species, genres. The creativity of the two writers is another element that underlines the hybrid, variable nature of the fantastic genre, having the ability to transform itself depending on their inventiveness. Regarding the fantastic writings of the great historian of religions, a fantastic syncretism can be observed, his texts combining elements related to Indian

and native culture, tradition and modernity that start from the concept of hierophany, while in Doina Rusti one can observe the deconstructivist tendency and that of ingenious recontextualization of symbols in the sphere of a prosaic realism placed either in the communist space or in the historical reality of the 18th century. All against the background of the manifestation of the archaic in everyday life.

Bibliografie/Bibliography

A. BIBLIOGRAFIA TEXTELOR LITERARE STUDIATE / THE BIBLIOGRAPHY OF THE LITERARY TEXTS STUDIED

BLANDIANA, Ana, *Proiecte din trecut*, București,
Cartea Românească, 1982.

BUZURA, Augustin, *Orgolii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985.

ELIADE, Mircea, *În curte la Dionis*, Curtea de Argeș,
Tana, 2008.

ELIADE, Mircea, *Europa, Asia,
America...Corespondență A-H*, București, Humanitas,
1999

ELIADE, Mircea, *Jurnal*, Volumul I, București,
Humanitas, 1993.

ELIADE, Mircea, *Jurnal*, Volumul II, București,
Humanitas, 1993.

ELIADE, Mircea, *Jurnal. Pagini regăsite (1959-1962)*,
București, Tracus ARTE, 1991.

ELIADE, Mircea , *La țigănci*, Curtea de Argeș, Tana, 2014.

ELIADE, Mircea, *Noaptea de Sânziene*, București, Minerva, 1991.

ELIADE, Mircea, *Nouăsprezece trandafiri*, București, Românul, 1991.

ELIADE, Mircea , *Ocultism, vrăjitorie și modele culturale*, București, Humanitas, 1997.

ELIADE, Mircea, *Proză fantastică*, Volumul I (*Domnișoara Christina*), București, Editura Fundației Culturale Române, 1991.

ELIADE, Mircea, *Proză fantastică*, Volumul II (*Secretul doctorului Honigberger*), București, Editura Fundației Culturale Române, 1991.

ELIADE, Mircea, *Proză fantastică*, Volumul III (*Pe strada Mântuleasa*), București, Editura Fundației Culturale Române, 1992.

ELIADE, Mircea, *Proză fantastică*, Volumul IV (*Les Trois Grâces*), București, Editura Fundației Culturale Române, 1991.

ELIADE, Mircea, *Proză fantastică*, Volumul V (*La umbra unui crin*), București, Editura Fundației Culturale Române, 1992.

ELIADE, Mircea, *Memorii*, Volumul I, București, Humanitas, 1991, p. 89.

ELIADE, Mircea, *Sacrul și profanul*, București, Humanitas, 2017.

ELIADE, Mircea, *Șarpele*, Cluj-Napoca, V-VPres, 1991.

EMINESCU, Mihai, *Geniu Pustiu*, București, Prietenii Cărții, 1995.

EMINESCU, Mihai, *Poezii*, București, Prietenii Cărții, 1995.

RUNCANU, Tudor, *cuibul bufniței*, București, Litera, 2020.

RUȘTI, Doina, *Ciudățenii amoroase din Bucureștiul fanariot*, București, Litera, 2021.

RUȘTI, Doina, *Dicționar de simboluri din opera lui Mircea Eliade*, București, Vreimea, 2005.

RUȘTI, Doina, *Homeric*, București, Polirom, 2019.

RUȘTI, Doina, *Manuscrisul fanariot*, București, Polirom, 2016.

RUȘTI, Doina, *Mâța Vinerii*, București, Polirom, , 2017.

RUȘTI, Doina, *Omulețul roșu*, București, Litera, 2021.
RUȘTI, Doina, *Paturi oculte*, București, Litera, 2020.
Coord. RUȘTI, Doina, *treisprezece*, București, Litera, 2021.
TRUȘCĂ, Alex, *I put a spell on you...*, București, Litera, 2020.
ȚOIU, Constantin, *Galeria cu viță sălbatică*, București, Eminescu, 1976.

B. BIBLIOGRAFIE CRITICĂ/ CRITICAL BIBLIOGRAPHY

ABĂLUȚĂ, Constantin, *Prefață la Mircea Eliade, La țigănci*, Curtea de Argeș, Tana, 2014.
ALEXANDRESCU, Sorin, *Privind înapoi, modernitatea*, București, Univers, 1999.
ARISTOTEL, *Poetica*, Traducere de D.M. Pippidi, București, Iri, 1998.
BAHTIN, Mihail, „Particularitățile de gen, compoziție și subiect ale operelor lui Dostoievski”, în *Problemele*

poeticii lui Dostoievski, Traducere de S. Recevschi, București, Univers, 1970.

BARONIAN, Jean-Baptiste, *Panorana de la littérature fantastique de langue française*, Paris, Stock, 1978.

BENGA, Grațiela, *Eliade. Căderea în istorie*, Timișoara, Hestia, 2005.

BENGA, Grațiela, *Traversarea cercului. Centralitate, inițiere, mit în opera lui Mircea Eliade*, Timișoara, Hestia, 2006.

BENOIST, Luc, *Semne, simboluri și mituri*, traducere de Smaranda Bădiliță, București, Humanitas, 1995.

BESSIÈRE, Irène, *Le recit fantastique. La poétique de l' certain*, Paris, Librairie Larousse, 1974.

BEȘTELIU, Marin, *Realismul literaturii fantastice*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975.

BIBERI, Ion, *Literatura fantastică*, Eseuri, București, Minerva, 1971.

BORBÉLY, Ștefan, *Proza fantastică a lui Mircea Eliade. Complexul gnostic, Cluj-Napoca*, Biblioteca Apostrof, 2003.

BRAGA, Corin, *Enciclopedia Imaginariilor din România*, București, Polirom, 2020.

BRECHT, Bertholt, *Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic*, Londra, Hill and Wang - Dramabooks, 1978.

CAILLOIS, Roger, *Antologie du fantastique*, Paris, Gallimard, 1966.

CAILLOIS, Roger, *De la feerie la science-fiction*, în revista „Secolul XX”, *Fantasticul*, 1973.

CASTEX, Pierre-George, *Le conte fantastique en France de Nodier à Maupassant*, Paris, Larousse, 1974.

CARPENTER, Humphrey, *The Letters of J.R.R. Tolkien*, Londra, Harper Collins Publishers, 2006.

CARPENTER, Humphrey, *Tolkien - A bibliography*, New York, Mifflin Harcourt, York, 1982.

CĂLINESCU, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941.

CĂLINESCU, George, *Mircea Eliade: „Domnișoara Christina”*, în *Adevărul literar și artistic*, anul XV (1936), nr. 837, 20 decembrie.

CĂLINESCU, Matei, *Antologia nuvelei fantastice*, București, Univers, 1970.

- CĂLINESCU, Matei, *Cinci fețe ale modernității*, București, Polirom, 2017.
- CHEVALIER, Jean, GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri*, București, Artemis, 1994.
- CHRISTINE, Brooke-Rose, *Rhetoric of the unreal*, Cambridge, Cambridge University Press, 1981.
- CIOBANU, Nicolae, *Structurile fantasticului narativ*, Iași, Junimea, 1984.
- CORNEA, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Iași, Polirom, 1998.
- CORNEA, Paul, *Delimitări și ipoteze. Comunicări și eseuri de teorie literară și studii culturale*, Iași, Polirom, 2008.
- CRAȘOVAN, Elena, „*The World of the Living Dead: Mythical Rewritings of the History in the Postapocalyptic Narratives about late communism*”, „Dacoromania Litteraria”, IV, 2017.
- CRISTEA-ENACHE, Daniel, *Timpuri noi*, Cartea Românească, București, 2009.
- CULIANU, Ioan Petru, *Mircea Eliade*, Iași, Polirom, 2004.

- CULIANU, Ioan Petru, ELIADE, Mircea, *Dicționar al religiilor*, București, Humanitas, 1993.
- CULTE, John and GRANT, John, *Encyclopedia of fantasy*, Londra, Orbit, 1997.
- CULTE, John și NICHOLLS, Peter, *The encyclopedia of science fiction*, New York, St. Martin Griffin, 1995.
- DAN, Sergiu Pavel, *Proza fantastică românească*, București, Minerva, 1975.
- DICKENS, Charles, „Frauds on the Fairies.” *Household Words. A Weekly Journal. Conducted by Charles Dickens.* No. 184, Vol. VIII.
- DRAGOMIRESCU, Mihail, „Proza epică a lui Mihai Eminescu”, în „Critică”, vol. II, București, Editura Casei Școalelor, 1928, p. 217.
- DRAGOȘ, George, „Domnișoara Christina, roman de Mircea Eliade”, în „Lumea”, anul XX (1937), nr. 5664, 8 martie.
- EAGLETON, Terry, *Teoria literară, o introducere*, București, Polirom, 2008.
- ELIADE, Mircea, *Aspecte ale mitului*, București, Univers, 1978.

- ELIADE, Mircea, *Drumul spre centru*, București, Univers, 1991.
- ELIADE, Mircea, *Imagini și simboluri*, București, Humanitas, 1994.
- EVSEEV, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Amarcord, 2001.
- FLIEGER, Verlynși ANDERSON, *Douglas Tilkien On Fairy-stories* (Expandededition, with Commentaryand Notes), Londra, Harper Collins Publishers, 2014.
- FREUD, Sigmund, *Eseuri de psihanaliză aplicată*, Traducere de Vasile Dem. Zamfirescu, București, Trei, 2017.
- FRYE, Northorp, *The Mythos of Summer, Romance în Anatomy of criticism, Fouressays*, Woodstock, Princeton University Press, 2000.
- GEORGE, Sergiu Alexandru, *Arhaic și universal*, București, Eminescu, 1981.
- GEORGE, Alexandru, *Prefață. În: Masca. Proză fantastică Românească*, București, Minerva, 1982, p.XXXVIII-XXXIX.
- GHIDIRMIC, Ovidiu, *Proza românească și vocația originalității*, Craiova, Scrisul Românesc, 1988.

- GLODEANU, Gheorghe, *Fantasticul în proza lui Mircea Eliade*, Baia Mare, Editura Gutinul SRL, 1993.
- GLODEANU, Gheorghe, *Orientări în proza fantastică românească*, Iași, Tipo, 2014.
- HANDOCA, Mircea, *Mircea Eliade - contribuții bibliografice*, București, Societatea literară „Relief românesc”, 1980.
- HANDOCA, Mircea, *Eliade și Noica*, Cluj-Napoca, Dacia, 2002.
- HEDEȘAN, Otilia, *Strigoi*, Cluj-Napoca, Dacia XXI, 2011.
- HEDEȘAN, Otilia, *Șapte eresuri despre strigoi*, Timișoara, Marineasa, 1998.
- HEIDEGGER, Martin, *Introducere în metafizică*, București, Humanitas, 1999.
- IACOB, Marius Gabriel, *Prezențe și metamorfoze ale fantasticului în literatura română*, Iași, Universitas XXI, 2011.
- IBRĂILEANU, Garabet, *Edițiile poeziilor lui Eminescu. Ediția d-lui Lovinescu*, în vol. *Eminescu*, Iași, Junimea, 1974.

ICHIM, Ofelia, *Pădurea interzisă*, București, ALFA, 2001.

IORGA, Nicolae, Eminescu, „Proză și versuri (Ediția V.G. Morțun)”, în *Pagini de tinerețe*, București, Editura pentru Literatură, 1968.

IOSIFESCU, Silvian, *Literatura de frontieră*, București, Editura Enciclopedică Română, 1971.

ISTODOR, Eugen, *Lipscani*, București, Art, 2011.

IVASIUC, Alexandru, *Interval*, București, Editura pentru literatură, 1968.

JAMESON, Fredric, *Postmodernismul*, Traducere de Alex Văsieș și Vlad Pojoga, Sibiu, ULBS, 2021.

KERNBACH, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, București, Albatros, 1983.

KINGSLEYM Amis, *New Maps of Hell, A Survey of Science Fiction*, Londra, Penguin Books, 2012.

LEMNARU, Oscar, *Romanul fantastic*, în Oscar Lemnaru, *Om și umbra*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975.

LEMNY, Ștefan, *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*, București, Polirom 2017.

- LOVINESCU, Eugen, *Scrieri I. Critice*, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 207.
- LYOTARD, Jean-François, *Condiția postmodernă*, Traducere de Ciprian Mihali, Cluj, IdeaDesign&Print, 2003.
- MACARIE, Doina, *Elemente de folclor în opera literară a lui Mircea Eliade*, București, Vremea, 2007.
- MANOLESCU, Florin, *Literatura SF*, București, Univers, 1980.
- MANOLESCU, Nicolae, *Cap sau pajură*, în vol. *Julien Green și strămătușa mea*, București, Cartea Românească, 1984.
- MARCU, George, *Personalități feminine contemporane din România*, București, Meronia, 2003.
- MARTIN, Aurel, *Postfață la Mihai Eminescu, Sărmanul Dionis*, București, Minerva, 1971.
- MARINO, Adrian, *Dicționar de idei literare*, București, Eminescu, 1973.
- MARINO, Adrian, *Hermeneutica lui Mircea Eliade*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.
- MATHEWS, Richard, *Fantasy. The liberation of imagination*, New York, Routledge, 2002.

- MCHALE, Brian, *Ficțiunea postmodernistă*, Iași, Polirom, 2009.
- MELLIER, Denis, *La littérature fantastique*, Paris, Seuil, 2000.
- MELLIER, Denis, *Textes fantômes: Fantastique et autoreference*, Kimé, Seuil, 2001.
- MIHAI, Violeta, *Proza fantastică, Viitorul Românesc*, București, 2001.
- MIHĂILESCU, Dan C., *Literatura română în postceaușism*, București, Polirom, 2006.
- MIOC, Adrian, *Problematica timpului la Mircea Eliade*, Timișoara, Marineasa, 2001.
- MONLÉON, José B., *A Specteris Haunting Europe: A Sociohistorical Approach to the Fantastic*, Princeton, Princeton University Press, 2014.
- MUTHU, Mircea, *Balkanismul literar românesc*, volumul II, Cluj-Napoca, Dacia, 2002.
- OLLĂNESCU, Dumitru C., *I.L. Caragiale, „Momente”* apud. Ioan Vultur, *Narațiune și imaginar*, Minerva, București, 1987, p. 141
- PANU, George, *Amintiri de la „Junimea” din Iași*, București, Minerva, 1971.

- PÂRVULESCU, Ligia, *Translucid*, București, Litera, 2021.
- PLATON, *Republica*, Traducere de Andrei Cornea, București, Teora, 1998.
- RABKIN, Eric S, *The fantastic în literature*, Princeton, Princeton University Press, 2015.
- RAȘCU, ION M., *Eminescu și cultura franceză*, Minerva, București, 1976, p.210.
- RĂDULESCU, Răzvan, *Teodosie cel Mic*, București, Polirom, 2006.
- RĂDULESCU, Răzvan, *Viața și faptele lui Ilie Cazane*, București, Polirom, 2008.
- RĂSUCEANU Andreea, *Bucureștii lui Mircea Eliade*, Academica Humanitas, Iași, 2001.
- ROYLE, Nicholas, *The uncanny*, Manchester, Manchester University Press, 2003.
- SANDNER, David, *Fantastic Literature: a critical reader*, Londra, Praeger Publishers, 2004.
- SANIELEVICI, Henric, „ Sărmanul Dionis”, în „Viața Românească”, an IV (1909), vol. XIII, nr. 6, iunie, p. 399-425; în *Cercetări critice și filozofice*, București, Editura pentru literatură, 1968.

SEBASTIAN, Mihail, *Notă la un roman fantastic*, apud Ioan Vultur, *Narațiune și imaginar*, București, Minerva, 1987.

SIDNEY, Philip, „În apărarea poeziei” (1595) în volumul *Aristophel și Stella*, București, Univers, 1980.

SIMION, Eugen, *Proza lui Eminescu*, București, Editura pentru Literatură, 1964.

ȘKLOVSKI, Vladimir, „Arta ca procedeu” (1917) în *Ce este literatura?*, București, Univers, 1983.

TODOROV, Tzvetan, *Introducere în literatura fantastică*, Traducere de Virgil Tănase, București, Univers, 1973.

UNGUREANU, Cornel, *Mircea Eliade și literatura exilului*, București, Viitorul Românesc, 1995.

VAX, Louis, *Les chefs-d'oeuvre de la littérature fantastique*, Paris, Press Universitaires de France, 1979.

VATTIMO, Gianni și Pier Aldo ROVATTI, *Gândirea slabă*, Traducere de Ștefania Mincu, Constanța, Pontica, 1998.

VIANU, Tudor, *Arta prozatorilor români*, București, Lider, 1996.

VIDLER, Anthony, *The Architectural Uncanny: Essays in the Modern Unhomely*, Londra, Mass: MIT Press, 1992.

VULTUR, Ioan, *Narațiune și imaginar*, București, Minerva, 1987.

YOLEN, Jane, *Fabling to the near night*, New York, Philomel Books, 1988.

C. BIBLIOGRAFIE WEB/WEB BIBLIOGRAPHY:

BAKO, Alina, „Rădăcinile epopeice ale dorinței”, în http://inimag.uab.ro/upload/11_137_1_alina_bako.pdf (link accesat la data de 17.10.2021).

BITTEL, Adriana, „Doina Ruști, Fantoma din Moară”, <http://arhiva.formula-as.ro/2009/854/carte-47/selectia-formula-as-10716> (link accesat la data de 24.10.2021).

BOLTAȘU, Dorica, „Lumea nevăzută a gorganilor” ,<https://www.litero-mania.com/lumea-nevazuta-a-gorganilor/> (link accesat la data de 25.10.2021).

BORZA, Cosmin, *Realism Balcanic*, https://revistacultura.ro/pdf/cultura_568_w.pdf (link accesat la data de 19.10.2021).

BROOKE-ROSE, Christine, „Historical Genres /Theoretical Genres: A Discussion of Todorov on the Fantastic”, <https://www.jstor.org/stable/468618?Seq=1> (link accesat la data de 28.05.2020).

BURȚA-CERNAT, Bianca, „Ficțiune și magie, în decorul Bucureștiului fanariot”, <https://www.observatorcultural.ro/articol/fictiune-si-magie-decorul-bucurestiului-fanariot/print/> (link accesat la data de 15.10.2021).

BURȚA-CERNAT, Bianca, „Reabilitarea iluziei realiste”, <https://www.observatorcultural.ro/articol/reabilitarea-iluziei-realiste/> (link accesat la data de 25.20.2021).

CHESTERTON, G.K., „Fairy Tales”, http://www.gutenberg.org/files/11505/11505-h/11505-h.htm#FAIRY_TALES (link accesat la data de 10.10.2020).

COTOARĂ, Florina, „Zogru - The initiating journey”, <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A26535/pdf> (link accesat la data de 17.10.2021).

COLERIDGE, Samuel Taylor, *Biographia Literaria*, <https://www.gutenberg.org/files/6081/6081-h/6081-h.htm> (link accesat la data de 10.10.2020).

CULTE, J., NICHOLLS, P., *Enciclopedia of science fiction*, [file:///C:/Users/moisa%20daniel/Downloads/vdoc.pub the-encyclopedia-of-science-fiction.pdf](file:///C:/Users/moisa%20daniel/Downloads/vdoc.pub%20the-encyclopedia-of-science-fiction.pdf) (link accesat la data de 18.06.2022).

CURELAR, Mirabela, „Fantasticul românesc - atitudine mentală” sau expresie a personalității creatoare, [file:///C:/Users/moisa%20daniel/Downloads/17 MIRABELA CURELAR%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/moisa%20daniel/Downloads/17_MIRABELA_CURELAR%20(2).pdf) (link accesat la data de 04.05.2020).

DIACONU, Gelu, „Homerice de Doina Rușii” <https://omiede.semne.ro/recenzie-homerice-de-doina-rusti/> (link accesat la data de 26.10.2021).

DIKENS, Charles, „*Fraudes on the Fairies*”, în <http://www.victorianweb.org/authors/dickens/pva/pva239.html> (08.08.2020).

DUMITRU, Anastasia, *Orientări în proza fantastică românească*, <https://fantastica.ro/orientari-in-proza-fantastica-romaneasca/> (link accesat la data de 04.05.2020).

EFTENIE, Anca Luminița, „Etern femininul Ligiei Pârvulescu”, <https://optmotive.ro/2022/106/art9/index.html> (link accesat la data de 12. 07. 2022).

FREUD, Sigmund, *The Uncanny* <https://web.mit.edu/allanmc/www/freud1.pdf> (link accesat la data de 05.06.2020).

GHEORGHIȘOR, Gabriela, „Bucureștiul fanariot din mărgeanul vrăjit”, <http://revistaramuri.ro/index.php?id=3037&editie=105&autor=de%20Gabriela%20Gheorghe%BAor> (link accesat la data de 10.10.2021).

GHITEANU, Serenela, „Foșnetul cosmic al frunzelor de Roșcovi”, <https://revista22.ro/cultura/fosnetul-cosmic-al-frunzelor-de-roscovi> (link accesat la data de 16.10.2021).

GHITEANU, Serenela, „O magică odisee valahă”, https://revista22.ro/cultura/o-magica-odiseevalaha?fbclid=IwAR1JUObkoP1_cuH9Uc3zAc4vMvFrDjdI6-MIRaBIRURYQwN4dn1rJDPBxL8 (link accesat la data de 09.09.2021).

GRĂDINARU, Mihaela, „Prizonieri în manuscris”, <https://cronicaveche.files.wordpress.com/2015/10/bt-final-cronica-veche-octombrie-2015.pdf> (link accesat la data de 26.20.2021).

GRISHAKOVA, Marina, „Complexity, Hibridity and Comparative Literature”, <https://docs.lib.purdue.edu/clc/vol15/iss7/5/> link accesat la data de 12.12.2022).

GROȘAN, Ioan, „Scriitori despre scriitori. un roman-revelație”, <https://www.observatorcultural.ro/articol/scriitorii-despre-scriitori-un-roman-revelatie/>(link accesat la data de 26.10.2021).

GUIGNERY, Vanessa, „Hybridity, why it still matters”, <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-4438-3346-2-sample.pdf> (link accesat în 12.12.2022) (link accesat la data de 26.20.2021)

HEIDEGGER, Martin, „Introducere în metafizică”, <https://uituculblog.files.wordpress.com/2016/11/martin-heidegger-introducere-in-metafizica.pdf> (link accesat la data de 04.05.2020).

HURD, Richard, „Letters on Chivalry and Romance”, <https://play.google.com/books/reader?id=jUgJAAAAQA-AJ&hl=ro&pg=GBS.PA1>(link accesat la data de 10.10.2020) .

ILIE, Romeo Aurelian, „Patru anotimpuri, patru forme de orbire”, <https://optmotive.ro/2021/70/art2/index.html>. (link accesat la data de 12.07.2022).

JENTSCH, Ernst, *Straniul*, http://www.art3idea.psu.edu/locus/Jentsch_uncanny.pdf (link accesat la data de 10.10.2020).

JICU, Adrian, „Un roman fabulos: *Manuscrisul fanariot*”, http://ateneu.info/wp-content/uploads/at2015_10_net.pdf?fbclid=IwAR0-bAIGFVmUEAQghYkpgyWOx493R00IlzAzD6rPEsMq9ZVGEXKNYq2bO28 (link accesat la data de 16.10.2021).

LEM, Stanislaw, „Todorov's Fantastic Theory of Literature”, <https://www.depauw.edu/sfs/backissues/4/lem4art.htm> (link accesat la data de 04.04.2020).

LE GUIN, URSULA, „From Elfland to Poughkeepsie”, <https://ro.scribd.com/doc/93404963/Le-Guin-Ursula-K-From-Elfland-to-Poughkeepsie> (link accesat la data de 06.08.2020).

LOVECRAFT, H.P., „Supernatural Horror in Literture”, <https://www.hplovecraft.com/writings/texts/essays/shil.aspx> (link accesat la data de 10.09.2020).

MARINESCU, Oana, „Homeric în labirint”, <https://oanamarinescu.ro/2019/12/homeric-in-labirint.html> (link accesat la data de 21.09.2021).

MERLO, Roberto, „Zogru di Doina Ruști, trastoria e mito”, <https://www.yumpu.com/it/document/read/15254622/roberto-merlo-doina-rusti> (link accesat la data de 15.10.2021).

MIHEȚ, Marius, „Un fantasy fanariot”, http://arhiva.romanialiterara.com/index.pl/un_fantasy_fanariot (link accesat la data de 15.10.2021).

MUTHU, Mircea, „Manuscrisul fanariot”, <http://www.revista-apostrof.ro/arhiva/an2016/n4/a13/> (link accesat la data de 16.10.2021).

RUȘTI, Doina, „Biblioteca de proză contemporană”, <https://optmotive.ro/> (link accesat la data de 12.07.2022).

RUȘTI, Doina, „Coleția Biblioteca de Proză Contemporană de la Litera (interviu)”, <https://optmotive.ro/2022/121bis/art1/index.html> (link accesat la data de 12.07.2022).

SAIU, Florian, „Homeric: rădăcinile epopeice ale dorinței”, <https://evz.ro/cronica-de-pus-in-rama-homeric-radacinile-epopeice-ale-dorintei.html> (link accesat la data de 17.10.2021).

SCHLOBIN, Roger C., „Character, the Fantastic and the Failure of Contemporary Literary Theory”, <https://www>

[.jstor.org/stable/43308612?read-now=1&seq=1#page
scan tab contents](http://www.jstor.org/stable/43308612?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents) (link accesat la data de 20.08.2020).

SIMUȚ, Andrei, *Romanul românesc postcomunist între trauma totalitară și criza prezentului. Tipologii, periodizări, contextualizări*, cap. III (Panoramări ficționalizate ale trecutului comunist: Un singur cer deasupra lor, Fantoma din Moară, Pupa russa. Editura Muzeul Literaturii Române, în http://www.cesindcu.ltur.a.acad.ro/images/fisiere/rezultate/postdoc/rapoarte%20finale%20de%20cercetare%20stiintifica%20ale%20cercetatorilor%20postdoctorat/lucrari/Simut_Andrei.pdf (link accesat la data de 15.10.2021).

[https://www.academia.edu/20573441/Review_Space_and
the Postmodern Fantastic. Brumal Research Journal
on the Fantastic. By Jaime Brenes Reyes](https://www.academia.edu/20573441/Review_Space_and_the_Postmodern_Fantastic._Brumal_Research_Journal_on_the_Fantastic._By_Jaime_Brenes_Reyes) (link accesat la data de 20.08.2020).

[http://spenserians.cath.vt.edu/TextRecord.php?action=G
ET&textsid=33819](http://spenserians.cath.vt.edu/TextRecord.php?action=GET&textsid=33819) (link accesat la data de 08.09.2020).

[http://spenserians.cath.vt.edu/TextRecord.php?action=G
ET&textsid=33819](http://spenserians.cath.vt.edu/TextRecord.php?action=GET&textsid=33819) (link accesat la data de 08.09.2020).

